

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 19 mei 2026

Nummer 4616

Onderwerp Raadsvoorstel Vaststellen startnotitie meerjarenbeleidsplan bibliotheek 2027-2030

Portefeuillehouder Wethouder Belt

1. Voorgesteld raadsbesluit

De raad besluit:

- a. De startnotitie meerjarenbeleidsplan bibliotheek 2027-2030 vast te stellen.**

2. Aanleiding

Het Rijk is van plan om de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob), waar alle lokale bibliotheken onder vallen, te wijzigen. Een wetsvoorstel daartoe doorloopt inmiddels het traject om in de Tweede Kamer behandeld te worden. De wetswijziging vraagt een andere rol van de gemeente ten opzichte van de lokale bibliotheekvoorziening. Waar de gemeente eerst een bevorderingstaak had, wordt deze omgezet naar een zorgplicht. Dit uit zich onder andere in de wettelijke verplichting om een meerjarenbeleidsplan voor de bibliotheek op te stellen.

Naar verwachting treedt de wijziging van de Wsob op 1 januari 2027 in werking. Gemeenten hebben dan nog een jaar de tijd om een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het is echter belangrijk om hierop te anticiperen. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een forse ambitie als het gaat om het lokale bibliotheekwerk zoals uitgevoerd door De Bibliotheek aan de Vliet. Dat vraagt om inzicht in wat er nodig is om deze ambities te bereiken én om duidelijke sturing. Daarom start het college nu al met de ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan. Conform de Participatieverordening Leidschendam-Voorburg 2023 biedt het college daartoe bijgevoegde startnotitie aan de gemeenteraad aan.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de eerdere iBabs-dossiers:

1974 Toekomst van de bibliotheek

3597 Vaststellen Cultuurvisie 2024

4219 Vaststellen Gebiedsvisie De Julianabaan

3. Afwegingen

Hieronder geeft het college een korte samenvatting. Voor een uitgebreide toelichting verwijst het college naar bijgevoegde startnotitie.

Zorgplicht

De ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan vloeit voort uit de (toekomstige) zorgplicht die gemeenten krijgen als gevolg van de voorgenomen wijziging van de Wsob. De zorgplicht betekent dat gemeenten moeten voorzien in een aanbod van bibliotheekvoorzieningen dat binnen redelijke afstand voor de inwoners toegankelijk is. Daarbij heeft iedere gemeente tenminste één bibliotheekvoorziening die de 5 wettelijke taken uitvoert, beschikt over een fysieke collectie en die professioneel bemand is. De 5 wettelijke taken zijn:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur
4. Organiseren van ontmoeting en debat
5. Laten kennismaken met kunst en cultuur

Hoe gemeenten invulling geven aan deze zorgplicht, moet beschreven worden in een meerjarenbeleidsplan. Het meerjarenbeleidsplan is daarmee de onderbouwing van gemaakte lokale keuzes. In het toekomstige stelsel houdt de Provincie toezicht op de naleving van de zorgplicht door gemeenten.

Stand van zaken

In Leidschendam-Voorburg zijn op moment van schrijven 2 volwaardige bibliotheekvoorzieningen, namelijk in winkelcentrum Julianabaan in Voorburg en aan het Fluitpolderplein in Leidschendam, met een 3de kleine uitleenlocatie in Stompwijk. De bibliotheek organiseert verschillende activiteiten per locatie. Voor wat betreft de locaties in Leidschendam (zie raadsvoorstel 1974) en Voorburg (zie raadsvoorstel 4219) geldt dat deze doorontwikkeld worden. De verbouwing van de nieuwe locatie in Leidschendam (Fluitpolderplein 12) is inmiddels gestart; de plannen voor de locatie in Voorburg (aan de Julianabaan) worden de komende tijd verder uitgewerkt. Voor beide locaties geldt dat de bibliotheek niet alleen meer ruimte krijgt, maar ook een bredere maatschappelijke functie. Er komen bijvoorbeeld meer voorzieningen en faciliteiten voor diverse doelgroepen, en de samenwerking met andere maatschappelijke organisaties wordt geïntensiveerd.

Urgentie

Omdat de bibliotheek een steeds belangrijkere positie inneemt op sociaal, maatschappelijk, cultureel en educatief vlak en dit versterkt wordt door de ontwikkeling van nieuwe locaties, de lokale ambities én de landelijke ambities in de vorm van de wetswijziging, vindt het college het belangrijk om duidelijke kaders vast te stellen. Daarbij wil het college gebruik maken van het momentum dat er al is, ook al is er technisch gezien nog geen verplichting van het Rijk om nu al een meerjarenbeleidsplan op te stellen. Het meerjarenbeleidsplan maakt namelijk niet alleen inzichtelijk welke ambities er zijn en welke stappen er gezet moeten worden om deze te realiseren,

maar stelt de gemeente ook in staat om hier goed op te kunnen sturen. Het meerjarenbeleidsplan maakt het ook mogelijk om gedegen afwegingen te maken: wat zijn de taken, wat is de rol en wat zijn de verantwoordelijkheden van de bibliotheek? Welke dienstverlening hoort daarbij? En ook: welk financieel kader is daarvoor passend?

Meerjarenbeleidsplan

De vraag die het college centraal wil stellen in het meerjarenbeleidsplan, is hoe de bibliotheek een laagdrempelige, voor alle inwoners toegankelijke en binnen een redelijke afstand bereikbare ontmoetings- en ontwikkelplek wordt die letterlijk en figuurlijk midden in de samenleving staat, en wat daarvoor nodig is. In het verlengde hiervan ligt de vraag hoe de bibliotheek voor inwoners een logische plek wordt om naar toe te gaan als zij iets willen leren, ondernemen of organiseren.

Bij de uitwerking hiervan houdt het college rekening met bestaande (zoals eerder vastgestelde gemeentelijke ambities) en toekomstige kaders (de wijziging van de Wsob). Een uitgebreid overzicht van deze kaders is opgenomen in bijlage 1 van de startnotitie. Daarnaast zijn er enkele landelijke kaders die ook relevant zijn, zoals het Bibliotheekconvenant (opgesteld door het Rijk en een aantal koepelorganisaties zoals de Vereniging Openbare Bibliotheken en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten). Aanvullend op de bestaande kaders, heeft het college ook een aantal uitgangspunten geformuleerd waarbinnen het meerjarenbeleidsplan vorm krijgt. Deze zijn opgenomen in hoofdstuk 4 van bijgevoegde startnotitie. De uitgangspunten komen deels voort uit wettelijke kaders (de voorgenomen wijziging van de Wsob) en deels uit lokale ambities.

Na(ast) het meerjarenbeleidsplan

Het college ziet de realisatie van de nieuwe locaties en het meerjarenbeleidsplan als eerste stappen in een gezamenlijk ontwikkel- en verandertraject. Dit traject zal nog niet volledig doorlopen zijn na afronding van het meerjarenbeleidsplan. Het meerjarenbeleidsplan wordt daarom ook vergezeld door een uitvoeringsplan: een document dat zich op een kortere termijn richt en een praktische vertaling is van hetgeen in het meerjarenbeleidsplan wordt opgenomen. Het uitvoeringsplan wordt periodiek samen met de bibliotheek herzien, binnen de vastgestelde kaders. Dit geeft de gemeente meer sturingsmogelijkheden. Daarnaast biedt het uitvoeringsplan meer aanknopingspunten om de voortgang, resultaten en maatschappelijke effecten te meten.

Vaststelling door gemeenteraad

In het wetsvoorstel is opgenomen dat de vaststelling van het meerjarenbeleidsplan een collegebevoegdheid is. Gelet op de voorliggende vraagstukken en de steeds prominenter wordende maatschappelijke positie van de bibliotheek, alsook de samenhang tussen het meerjarenbeleidsplan en bijbehorend financieel kader, kiest het college ervoor om het meerjarenbeleidsplan te zijner tijd toch ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad.

4. De financiële gevolgen van het besluit

Het vaststellen van de startnotitie brengt geen financiële gevolgen met zich mee. De ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan vraagt uitsluitend ambtelijke capaciteit.

5. Hoe zijn inwoners/belanghebbenden betrokken

In de aanloop naar de realisatie van een nieuwe bibliotheeklocatie in Leidschendam, heeft een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden (zie raadsvoorstel 1974). De daaruit voortgekomen input kan ook worden gebruikt voor de ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan. Daarnaast heeft er participatie over de toekomstige bibliotheekvestiging op de Julianabaan plaatsgevonden (bijlage bij raadsvoorstel 4219). Tevens is er vanuit de cultuurvisie op brede wijze geparticipeerd met inwoners, organisaties en onderwijs over cultuureducatie (bijlage bij raadsvoorstel 3597). Daar heeft de bibliotheek een uitgebreide rol bij gespeeld.

Daarnaast heeft het Rijk in het wetsvoorstel opgenomen dat het college de lokale bibliotheek dient te betrekken bij de ontwikkeling van het meerjarenbeleidsplan. Daarom wordt dit in afstemming met De Bibliotheek aan de Vliet opgesteld. De Bibliotheek aan de Vliet neemt dan ook deel aan een aantal werksessies (op ambtelijk niveau) en denkt actief mee. In deze werksessies staat met name de inhoud centraal, zoals hoe invulling wordt gegeven aan maatschappelijke opgaven. Financiële en overige kaders worden door de gemeente bepaald.

Gedurende de uitwerking van het meerjarenbeleidsplan wordt tevens opgetrokken met de gemeente Rijswijk. De Bibliotheek aan de Vliet verzorgt namelijk ook het bibliotheekwerk voor deze gemeente. Het streven is om de meerjarenbeleidsplannen van de gemeente Leidschendam-Voorburg en gemeente Rijswijk op elkaar aan te laten sluiten, ten behoeve van eenduidige sturing. Het college onderzoekt de mogelijkheid om een gezamenlijk beleidsplan op te stellen.

6. Vervolg

Het college verwacht het meerjarenbeleidsplan in de 2de helft van 2026 af te kunnen ronden en vervolgens aan de gemeenteraad aan te bieden.

Datum 19 mei 2026
Nummer 4616
Pagina 5/5

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Documenten behorende bij dit raadvorstel

- 4616 Concept raadsbesluit Vaststellen startnotitie meerjarenbeleidsplan bibliotheek 2027-2030
- 4616 Startnotitie meerjarenbeleidsplan bibliotheek 2027-2030